

16 януари - Ден на Растителнозащитника! 120 години по-късно!

Автор(и): Весела Шишкова, Главен редактор

Дата: 18.01.2016 Брой: 1/2016

С Указ на Княз Фердинанд от 16 януари 1896 година се поставя официално регламентираното начало на борбата с вредителите по земеделските култури и на растителната защита у нас

Професионалният празник на Растителнозащитника през тази година, посветен на силно респектиращия юбилей – 120 години от началото на държавната растителна защита у нас, се състоя в Хисаря. Поводът събра елитът на ключовата земеделска дейност от различни направления – администрация, наука, бизнес.

За голямо съжаление и този празник бе белязан от знака на самосъжалението, подценяването от страна на управляващите, носталгия по миналото. Апатията, безразличието и досадата у мнозина вървеше ръка за ръка с еуфорията, емоционалните

изхвърляния и надуването на балони от неколцината оптимисти в залата. След 120 години съществуване българската растителна защита сякаш придобива типичната психика на аутсайдера – който може, и да може много, ала намира се някой или някакво обстоятелство да му пречи да се реализира.

Мащабната трансформация през 2011 г. довела на бял свят (напънала се планината и родила мишка) оная колосална мегаструктура БАБХ, (която днес директно и официално се твърди, че е колос с глинени крака), в чийто състав беше включена тогавашната много успешно работеща НСРЗ, сложи началото на края на националната система за растителна защита. Екипът на НСРЗ бе приветстван с “Добре дошли” и бе натикан в ъгъла на Агенцията. Свидетели сме, че днес растителната защита е обект на широкоформатен погром. Материално-техническата база е разграбена. Административният капацитет и професионалната компетентност на оглозгания до кокал състав се движи по силата на инерцията в низходяща крива. Специалистите в БАБХ са разделени на две: важни са ветеринарните доктори, агрономите по растителна защита са втора ръка. Диктатът е мощен и безапелационен – фрапираща разлика в заплатите, почти всички областни дирекции на Агенцията се управляват от ветеринари. Всички опити – плахи, а и по-смели, да се промени този дискриминационен режим досега удрят о камък! Излизането на растителната защита от БАБХ, независимо под каква форма, се класифицират от ръководството на агенцията и МЗХ като контрареволуционни, превратаджийски, престъпни...

В тази нереална за днешните представи обстановка на пренебрежение, недалновидност и късогледство от страна на управляващите растителнозащитната администрация, така или иначе трябва да изпълнява своите отговорности, в т.ч. да създава среда за устойчива растителна защита, съобразена с екологичните норми на ЕС за добри практики, включваща разрешаване на ПРЗ за употреба, контрол на търговията с пестициди и изпозването им от земеделските производители, както и фитосанитарната дейност, в чиито характеристики са включени персонални ангажименти за опазване на външната граница на ЕС от външнокарантинни и инвазивни видове.

Предизвикателствата пред растителната защита са много. От една страна промяната на климата активира много от абиотичните фактори, причина за трудно прогнозирани турбуленции и реакции на вредителите. Епидемиологичната обстановка много често променя своите параметри и злоредност. От друга страна – натискът на инвазивните видове става все по-силен. С други думи: тази динамика, тази свръх агресивна експанзия генерира необходимост от добре дефинирани схеми и стратегии за действия, умни решения, позициониране на растителната защита на по-високи нива. Казано другояче – спасителните акции вече не са онова, което бяха! Индексът на успешност е сума от активностите и иновациите, във високото технологичното и компетентното агрономическо присъствие – изработване на национална стратегия за ефективна растителна защита, включваща мониторингови системи за оценка и управление на риска, за превенция, за обмен на информация между различните нива – администрация, наука, бизнес и

производство в реално време, позициониране и активиране на съвременен, многофункционален инструментариум за атака и ликвидиране на опасностите, за гарантиране на постоянно защитени региони, за опазване на растителното здраве, като част от хранителната верига, една силно чувствителна тема в съвременното понятие за екологично, интензивно и високодобивно земеделско производство.

х х х

Слоганът на празника на Растителнозащитника бе **“ДА ПОЛОЖИМ УСИЛИЯ ДА РАБОТИМ ОБЕДИНЕНИ”**. Идеята администрация, наука, бизнес да бъдат заедно за каузата съпричастие и подкрепа е супер актуална, адекватна и навременна в условията на днешната действителност и реалното присъствие на българското земеделие в европейското аграрно пространство. За съжаление поне засега тази авангардна идея и голяма възможност за обединяване интересите на всички участници в националната система за растителна защита остава в орбитата на пожеланията. Защото държавната администрация е в кома и бере душа в системата на БАБХ. Институтът за защита на растенията на практика не съществува, въпреки “съществува” като частица от друг институт. От трибуната на форума проф. Оля Караджова с болка призна, че всички млади сътрудници, спечелили и реализирали престижни европейски проекти, са напуснали научното поле, разочаровани от неуважителното отношение към техния труд и приноси. Факултетът по растителна защита и агроекология на Аграрния университет в Пловдив е един от малко останалите оазиси в качеството си на престижно учебно заведение. Но колко от неговите възпитаници се реализират на терен? Обяснение на този феномен естествено има, но той може да бъде тема на друг разговор. БАРЗ, браншовата организация на българските производители и търговци на ПРЗ и торове, отчаяно търси лобистка подкрепа в управленските среди. Последният опит е включването ѝ в елитния клуб КРИБ с крехката надежда, че оттам ще потече река от съчувствие и съпричастност...

120 години по-късно. Растителната защита се нуждае от промяна. Защото, както е известно, усилията и мотивираните желания са нищо без резултати. Българската растителна защита не може да бъде успешна, съвременна, интензивна и актуална, ако няма адекватна държавна политика. Решения, взети без визия за бъдещето, които обслужват някакъв моментен интерес или предпочитания, водят до задънена улица, конструират машина за възпроизводство на дефекти, дефинират пътна карта до много скромни дестинации!

Това ли ни трябва, уважаеми растителнозащитници?